

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 57/2026-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovenskej republiky**, konajúcej prostredníctvom Slovenského pozemkového fondu, Búdková 36, Bratislava, zastúpenej SIGNUM legal s. r. o., Gaštanová 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B2-8C/47/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B2-8C/47/2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B2-8C/47/2020 **prikazuje** konať bez zbytočných prietáhov.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 57/2026-17 z 29. januára 2026 prijal v celom rozsahu na ďalšie konanie podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručенú 30. decembra 2025 a namietajúcu porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B2-8C/47/2020 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľka požadovala priznanie finančného zadost'učinenia 10 000 eur a náhradu trov konania.

II. Skutkové východiská

2. Sťažovateľka podala 1. júna 2020 na Okresnom súde Bratislava II žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Žalovaní 1, 2 a 4 sa vyjadrili k žalobe v júli 2020. V októbri 2020 sťažovateľka doručila repliku, na ktorú žalovaní reagovali v novembri 2020 doručenou duplikou. V septembri 2022 sťažovateľka doručila návrh na zmenu subjektu konania, o ktorom súd rozhodol v októbri 2022 tak, že na miesto doterajších žalovaných 1 až 3 pripustil vstup nového žalovaného 1 do konania. V decembri 2022 sťažovateľka doručila zmenu žaloby. Pojednávanie nariadené na 18. máj 2023 bolo na žiadosť žalovaného 1 odročené a konalo sa až v auguste 2023. Na pojednávaní 8. augusta 2023 súd pripustil zmenu žaloby a odročil pojednávanie na 19. september 2023. Na pojednávaní 19. septembra 2023 súd rozsudkom žalobu zamietol. Pri kontrole spisu v októbri 2023 bola zistená zlá chronologická žurnalizácia spisu a absencia zápisnice z pojednávania z 19. septembra 2023. Vyhotovený rozsudok bol odoslaný stranám 19. marca 2026.

III. Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka tvrdí, že do dňa podania ústavnej sťažnosti jej ani žalovaným nebol predmetný rozsudok doručený a nebol ani vyhotovený v písomnej forme. Podľa sťažovateľky nečinnosť porušovateľa vo vzťahu k vyhotoveniu a doručeniu rozsudku trvá už viac ako 2 roky a celková dĺžka konania pred súdom prvej inštancie je viac ako 5 rokov. Nejde pritom o obzvlášť zložité konanie s vysokým počtom účastníkov, ktoré by odôvodňovalo neprimeranú dĺžku konania. Dĺžka napadnutého konania nebola vyvolaná ani správaním sťažovateľky. Sťažovateľka viackrát požiadala súd o zaslanie písomného vyhotovenia rozsudku a súčasne poukázala na možnosť podania ústavnej sťažnosti pre prieťahy v konaní. Na sťažnosť na prieťahy v konaní podanú 1. mája 2024 predsedníčke súdu sťažovateľka nedostala žiadnu odpoveď. Vzhľadom na celkovú dĺžku konania a neefektívny postup súdu došlo k porušeniu sťažovateľkiných označených práv.

IV. Vyjadrenie mestského súdu

4. V napadnutom konaní boli Okresný súd Bratislava II a po reforme súdnej mapy aj mestský súd nečinné a nekonali vo veci plynulo v období od 16. decembra 2020 do 5. októbra 2022 a od 19. septembra 2023 do 19. marca 2026. Dané prieťahy boli spôsobené súdom a je možné ich prevažne kvalifikovať ako zbytočné. Vzniknutá nečinnosť súdu bola sčasti zapríčinená aj objektívnymi dôvodmi – pandemiou COVID-19, reformou súdnej mapy, ako aj zmenou zákonného sudcu. Zákonná sudkyňa poukázala na ďalšie objektívne okolnosti, ktoré tiež prispeli k predĺženiu konania: množstvo pridelených spisov, potreba kompletného naštudovania spisového materiálu, chronologického zoradenia spisu a napísania rozsudku, ktorý bol vyhlásený predchádzajúcim zákonným sudcom.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

7. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

8. Napadnuté konanie, predmetom ktorého je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, nevykazuje črty právnej zložitosti a tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Vec sa na prvý pohľad môže javiť ako skutkovo zložitá z dôvodu zahraničného prvku prítomného v čase začatia konania, keď traja zo štyroch pôvodne žalovaných mali bydlisko v Maďarsku. Títo však mali spoločného právneho zástupcu, takže skutočnosť, že išlo o osoby žijúce v Maďarsku, negatívne neovplyvňovala postup súdu. V októbri 2022 títo žalovaní z konania vystúpili a na ich miesto vstúpil žalovaný 1 žijúci na Slovensku. Dĺžka napadnutého konania preto nebola závislá od zložitosti veci.

9. Pri hodnotení správania sťažovateľky v napadnutom konaní ústavný súd nezistil, že by sťažovateľka prispela k predĺženiu predmetného konania, aj keď celkovo štyri zmeny v osobe jej právneho zástupcu a na tieto zmeny nadväzujúca žiadosť o predĺženie lehoty na vyjadrenie a o odročenie pojednávania tiež neprispeli k jeho plynulému priebehu.

10. Postup súdov v napadnutom konaní sa vyznačoval dlhodobou nečinnosťou, a to najmä v súvislosti s vyhotovením meritórneho rozsudku, ako aj neefektívnou a nesústredenou činnosťou (nesprávna žurnalizácia spisu, absencia zápisnice z pojednávania). Okresný súd bol vo veci nečinný od decembra 2020 (po vykonaní prvotných úkonov v konaní) až do októbra 2022, keď rozhodol o návrhu na zmenu subjektu konania. Po prechode veci na mestský súd tento vo veci promptne rozhodol už v septembri 2023, rozsudok však nebol vypracovaný a odoslaný stranám, a to aj napriek urgenciám sťažovateľky. K jeho vypracovaniu a odoslaniu došlo až v marci 2026, teda až po 30 mesiacoch od jeho vyhlásenia. Zistenú nečinnosť, neefektívnu a nesústredenú činnosť okresného súdu a mestského súdu preto ústavný súd hodnotí ako zbytočné prietahy v konaní dosahujúce ústavne relevantnú intenzitu.

11. Ústavný súd k argumentácii mestského súdu týkajúcej sa objektívnych dôvodov nečinnosti súdu dodáva, že je zrejmé, že samotný sudca sa vzhľadom na uvádzané dôvody ocitá vo veľmi neprijemnej pracovnej atmosfére poznačenej stresmi pod náporom vecí. Je evidentné, že ide o systémový problém. Ústavnému súdu však neostáva iné, ako zotrvať na svojej judikatúre, podľa ktorej takéto okolnosti nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter (III. ÚS 103/2021).

12. Ani poukaz na pandémiu COVID-19 ako objektívny dôvod nekonania súdu nemožno akceptovať. Z prehľadu úkonov súdu v období zistených prietahov, ktoré spadajú do obdobia pandémie (december 2020 až október 2022), nie je zrejماً žiadna procesná aktivita súdu, ktorá by smerovala k čo i len nariadeniu pojednávania, resp. k zrušeniu nariadeného pojednávania z dôvodu protipandemických obmedzení. Taktiež opakované zmeny zákonného sudcu, ktoré spomaľujú konanie z dôvodu, že nový sudca sa musí s vecou oboznámiť, štát nezbavujú jeho povinností týkajúcich sa požiadavky primeranej lehoty (II. ÚS 444/2014, III. ÚS 179/2022).

13. Ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny postupom mestského súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku nálezu).

14. Vzhľadom na to, že napadnuté konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené, ústavný súd prikázal podľa čl. 127 ods. 2 ústavy mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

15. K namietanému porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd uvádza, že v súlade s judikatúrou ESĽP štát nie je v nadväznosti na čl. 34 dohovoru nositeľom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozhodnutie ESĽP z 27. 9. 2007 vo veci Karagiannis proti Grécku, sťažnosť č. 33408/05, rozhodnutie ESĽP z 26. 8. 2003 vo veci Breisacher proti Francúzsku, sťažnosť č. 76976/01, rozhodnutie ESĽP zo 7. 6. 2001 vo veci Danderyds Kommun proti Švédsku, sťažnosť č. 52559/99, rozhodnutie ESĽP z 8. 4. 2010 vo veci Yershova proti Rusku, sťažnosť č. 1387/04, rozhodnutie ESĽP zo 14. 1. 2010 vo veci Kotov proti Rusku, sťažnosť č. 54522/00, rozhodnutie ESĽP z 19. 6. 2008 vo veci Ismeta Bačić proti Chorvátsku, rozhodnutie č. 43595/06). Zároveň z ústavnej sťažnosti nemožno vyvodiť také konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali aplikáciu čl. 6 ods. 1 dohovoru na sťažovateľku (Slovenská republika) ako stranu predmetného sporového konania. Z uvedeného dôvodu preto ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovел (bod 3 výroku nálezu).

16. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

17. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada priznať finančné zadostučinenie 10 000 eur vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania, ktoré nie je skutkovo ani právne zložité.

18. Ústavný súd prihliadol najmä na skutočnosť, že sťažovateľkou je Slovenská republika a porušovateľom je mestský súd, teda potenciálnym platiteľom finančného zadostučinenia je

opätovne štát. Za týchto skutkových okolností neplní primerané finančné zadost'učinenie svoju kompenzačnú funkciu. Berúc do úvahy aj doterajšiu dĺžku a aktuálny stav konania, v ktorom vypracovaný rozsudok bol zaslaný stranám, deklarovanie porušenia jej práv predstavuje podľa názoru ústavného súdu dostatočné završenie poskytnutej ústavnoprávnej ochrany, preto jej požadované finančné zadost'učinenie nepriznal a v tejto časti ústavnej s'ťažnosti nevyhovel (bod 3 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

19. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania. Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

20. Znamená to, že trovy konania, ktoré účastníkovi v súvislosti s vedením konania pred ústavným súdom vzniknú, znáša účastník konania sám. Zároveň ústavný súd v odôvodnených prípadoch môže nárok na náhradu trov konania priznať. V posudzovanej veci ústavný súd takéto dôvody nezhliadol a trovy konania nepriznal (bod 3 výroku nálezu) najmä s poukazom na skutočnosti uvedené v bode 18 vo vzťahu k uplatnenému nároku na primerané finančné zadost'učinenie (nárok štátu by opätovne znášal len štát), keď navyše s'ťažovateľka bola v tejto časti neúspešná.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2026

Robert Šorl
predseda senátu